

Європейська
Комісія

м. Брюссель, 18.12.2015
COM(2015) 905

**ДОПОВІДЬ КОМІСІЇ
РАДІ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ПАРЛАМЕНТУ**

**Шоста доповідь про хід виконання Україною Плану дій щодо лібералізації ЄС
візового режиму для України**

{SWD(2015) 705 final}

I. ВСТУП

Диалог між Україною та ЄС щодо лібералізації візового режиму було започатковано в жовтні 2008 року. У листопаді 2010 року Європейська Комісія представила Уряду України План дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України (VLAP). У ньому визначено перелік чітких критеріїв у 4 блоках¹ питань, що відповідають технічним вимогам, з метою ухвалення законодавчої, політичної та інституційної бази (фаза 1) та забезпечення її ефективного та сталого здійснення (фаза 2). Ці критерії необхідно виконати, щоб громадяни України, які є власниками біометричних паспортів, могли в'їжджати до Шенгенської зони для короткострокового перебування без необхідності отримання візи.²

У вересні 2011 року Комісія ухвалила свою першу доповідь про хід виконання Україною VLAP³ та зробила декілька рекомендацій для завершення першої (законодавчої та планувальної) фази. 9 лютого 2012 року Комісія опублікувала свою другу доповідь про хід виконання, а третю – 15 листопада 2013 року. Після оприлюднення Комісією четвертої доповіді (27 травня 2014 року)⁴ та її схвалення Радою (23 червня 2014 року) Україна офіційно перейшла до другої фази Плану дій, у ході якої оцінювався стан сталого здійснення законодавчої й політичної бази.

8 травня 2015 року Комісія ухвалила п'яту доповідь про хід виконання Україною VLAP⁵. У ній відзначалося, що прогрес, досягнутий органами влади України в ході виконання другої фази VLAP, є відчутним. Відповідно до викладеної у VLAP методології Комісія організувала оціночні місії за участю експертів з держав-членів ЄС. Доповідь супроводжувалась оцінкою очікуваних міграційних і безпекових ризиків у зв'язку з майбутньою лібералізацією візового режиму для громадян України, які подорожують до ЄС.

Шоста доповідь є другою доповіддю про хід виконання Україною другої фази VLAP. У ній розглядається, наскільки ефективно й послідовно органи влади України виконали критерії другої фази відповідно до рекомендацій, викладених у п'ятій доповіді Комісії. У цій доповіді не уточнюються критерії, які вважалися вже виконаними в останній доповіді, оскільки в ході моніторингу засвідчено, що вони продовжують виконуватися. До цих критеріїв належать: судове співробітництво у кримінальних справах, умови та процедури видачі проїзних та ідентифікаційних документів.

Фактична інформація та оцінка базуються на результатах оціночних місій ЄС, які мали місце в Україні з 31 серпня до 2 жовтня 2015 року щодо всіх чотирьох блоків VLAP, у яких взяли участь експерти з держав-членів ЄС, посадових осіб Комісії, працівників Представництва ЄС в Україні. Додаткова інформація отримувалась у ході подальших зустрічей та контактів між Комісією, ЄСЗД та органами влади України, а також через доповіді про хід виконання VLAP, подані Україною 17 серпня та 22 листопада 2015 року.

До цієї доповіді додається робочий документ апарату Комісії⁶, у якому детально висвітлюються описані у доповіді події. У додатку до цього робочого документа апарату, як це вимагається методологією VLAP, Комісія надає інформацію, яка ґрунтується на фактичному аналізі й статистичних даних, щодо очікуваного міграційного й безпекового

¹ До них належать: i) безпека документів, включаючи біометрику, ii) інтегроване управління кордонами, управління міграцією та притулок; iii) громадський порядок та безпека; iv) зовнішні зносини та фундаментальні права.

² Користувачі безвізового режиму, які є власниками біометричних паспортів, можуть проїжджати транзитом через території держав-членів ЄС (за винятком Великої Британії та Ірландії) та асоційованих держав Шенгенської зони або перебувати на їхніх територіях не більше 90 днів протягом 180-денного періоду без необхідності отримання візи.

³ COM (2013) 809 final.

⁴ COM(2014) 336 final.

⁵ COM(2015) 200 final.

⁶ SWD(2015)705 final.

впливу у зв'язку з майбутньою лібералізацією візового режиму для громадян України, які подорожують до ЄС, що базується на висновках відповідних агентств ЄС та заінтересованих сторін. **Оцінка ризиків** висвітлює основні потенційні тенденції у сфері міграції та безпеки. Вона свідчить, що ЄС залишається привабливим місцем призначення для мігрантів з України та що існують потенційні міграційні та безпекові виклики, які будуть моніторитися.

2. ОЦІНКА ЗАХОДІВ ВІДПОВІДНО ДО КРИТЕРІЇВ ПЛАНУ ДІЙ ЩОДО ВІЗОВОЇ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ, ЯКІ ЗАЛИШИЛИСЯ

2.1. Блок 1: Безпека документів, включаючи біометрику

12 січня 2015 року було досягнуто значного прогресу із запровадженням видачі біометричних паспортів, які відповідають вимогам Міжнародної організації цивільної авіації. Для перевірки громадян України, які виїжджають з території країни, **контроль другої лінії** в київському аеропорті «Бориспіль» може отримати доступ до відбитків пальців, які збережені в українських паспортах, і таким чином може перевірити відбитки пальців власника з відбитками, які збережені на електронному носії.

19 серпня 2015 року до правил процедури було внесено поправки з метою усунення можливості виникнення будь-яких **побічних ефектів внаслідок зміни імені** після видачі проїзних документів і документів, що посвідчують особу. У разі зміни імені скасовуються як внутрішній паспорт, так і паспорт для виїзду за кордон.

Технічні консультації про **встановлення автоматичного зв'язку** між Єдиним державним демографічним реєстром та Державним реєстром актів цивільного стану громадян тривають. Очікується, що зв'язок буде встановлено вже з 1 січня 2016 року.

У травні Україна почала видавати дипломатичні і службові біометричні паспорти, а також видавати біометричні паспорти в консульських установах. Обладнання було встановлено у 98 консульських установах. Нові біометричні ідентифікаційні картки тестуються та будуть видаватися з 1 січня 2016 року.

Критерій щодо безпеки документів вважається виконаним.

2.2. Блок 2: Інтегроване управління кордонами, управління міграцією та притулок

2.2.1 Інтегроване управління кордонами

Реалізація системи інтегрованого управління кордонами в Україні просунулася вперед. Державна прикордонна служба України (ДПСУ), незважаючи на складну ситуацію на Сході країни, здійснює заходи з модернізації правоохоронного органу відповідно до кращих практик ЄС.

Органи влади України забезпечили **підключення** пунктів пропуску через кордон до **баз даних Інтерполу**. У листопаді 39 пунктів пропуску було підключено до баз даних Інтерполу. Решта 118 пунктів пропуску будуть підключені в 2016 році. Україна здійснила подальші кроки щодо **співробітництва у сфері прикордонного контролю** та прикордонного нагляду із сусідніми державами, що вже функціонувало достатньо добре. Що стосується майбутньої Стратегії інтегрованого управління кордонами, ДПСУ розробила нову Концепцію на період 2016–2020 років. ДПСУ в усесторонній взаємодії з іншими прикордонними службами та відповідними суб'єктами планує представити всеохоплюючий документ, який відповідатиме найкращим практикам ЄС та стосуватиметься таких ключових питань, як внутрішньовідомче, міжвідомче та міжнародне співробітництво й координація.

Станом на 6 листопада 2015 року ДПСУ розглядає пропозиції від профільних міністерств та відомств щодо проекту Концепції та Плану дій щодо її реалізації. Проектом передбачено, що Концепція набере чинності 1 січня 2016 року.

Критерій щодо інтегрованого управління кордонами вважається виконаним.

2.2.2 Управління міграцією

Закон України «Про зовнішню трудову міграцію» було увалено у другому читанні 5 листопада 2015 року та підписано Президентом 21 листопада 2015 року. Це дуже позитивний крок, оскільки Закон регулюватиме питання реінтеграції на законодавчому рівні.

Посилено спроможність Державної міграційної служби (ДМС) в частині процедур здійснення **внутрішніх виявлень**. 27 травня 2015 року Уряд України ухвалив постанову про збільшення з 1 січня 2016 року чисельності персоналу Державної міграційної служби на 500 осіб, включаючи співробітників, відповідальних за боротьбу з нелегальною міграцією та внутрішні виявлення. Наразі проводиться **мовна підготовка**. ДМС опрацьовує подальші шляхи залучення міжнародних партнерів до питання покращення мовної підготовки свого персоналу. **Міграційний профіль** за 2014 рік було оновлено та опубліковано 5 травня 2015 року.

Критерій щодо управління міграцією вважається виконаним.

2.2.3 Притулок

Суттєвий прогрес було досягнуто у виконанні рекомендацій п'ятої доповіді. Створено **підсистему «біженець»** бази даних **іноземців**. Інформація про країну походження є доступною особам, які ведуть справи, на сайті ДМС. 100 регіональних та місцевих центрів безоплатної **правової допомоги**, що фінансуються за рахунок державного бюджету, почали працювати 1 липня 2015 року, надаючи вторинну правову допомогу особам, які звернулися із запитом про отримання міжнародного захисту.

Харчування, що відповідає визначеній кількості необхідної поживної цінності на одну особу незалежно від вартості, надається в центрах тимчасового розміщення для осіб, які шукають міжнародного захисту, й осіб, які мають право на міжнародний захист.

Було проведено **навчання** для персоналу, який працює у центрах прийому, осіб, які ведуть справи, та суддів. Україна на цей момент має у наявності 100 доступних місць в м. Одеса та 130 місць у Закарпатській області. Відкриття нового **пункту розміщення** в м. Яготин (Київська область) з 353 додатковими місцями було відкладено з цього року на 2017 рік. Модернізація 100 додаткових місць в одеському пункті тимчасового розміщення залежить від розблокування призначених для цього коштів.

Одним наявним наразі приводом для занепокоєння є те, що існуюча практика затримання окремих категорій осіб, які шукають притулку, не ґрунтується на підставах, визначених у законодавстві. 10 листопада 2015 року Парламент ухвалив у першому читанні проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення положень судового захисту іноземців та осіб без громадянства та урегулювання окремих питань, пов'язаних з протидією нелегальній міграції, яким передбачено винесення судових рішень щодо затримання осіб відповідно до процедур повернення. Подібні гарантії та конкретні підстави затримання могли б бути передбачені щодо затримання осіб, які шукають міжнародний захист і перебувають на законних підставах в Україні.

Критерій щодо притулку вважається виконаним.

2.3. Блок 3: Громадський порядок та безпека

2.3.1 Запобігання організованим злочинності, тероризму й корупції та боротьба з ними

2.3.1.1. Запобігання організованим злочинності та боротьба з нею

26 травня 2015 року Президент України затвердив Стратегію національної безпеки, метою якої є визначення **загального бачення й напрямку процесу реформування**. Стратегія є позитивним кроком вперед.

Складний процес реформування Міністерства внутрішніх справ та органів, відповідальних за запобігання організованим злочинності, триває. Органи влади прагнуть визначити чіткий розподіл компетенції правоохоронних органів, у тому числі чіткий ланцюг обов'язків щодо розслідування та кримінального переслідування. Ключові елементи реформи, такі, як чіткий розподіл повноважень та запобігання дублюванню функцій з боротьби з організованою злочинністю, мають бути додатково опрацьовані.

Органи влади України докладають зусиль для **зменшення повноважень** Служби безпеки **щодо досудового розслідування** для розвідки та контррозвідки. 21 листопада 2015 року Президент підписав закон, спрямований на оптимізацію повноважень правоохоронних органів щодо досудового розслідування. Компетенцію стосовно **повноважень щодо досудового розслідування** нелегальної контрабанди було передано від Служби безпеки до Міністерства внутрішніх справ. Питання **спеціалізації суддів та кримінального переслідування** у справах щодо організованої злочинності були додатково розглянуті.

Для забезпечення **ефективного захисту свідків** органи влади України розглянуть питання виділення коштів на наступний бюджетний період. Передбачено новий порядок взаємодії з питань захисту свідків та послідовного виконання постанов про захист свідків.

Критерій щодо запобігання організованим злочинності та боротьби з нею вважається виконаним.

2.3.1.2. Торгівля людьми

Україна здійснила низку важливих кроків для розробки політики й заходів щодо протидії торгівлі людьми шляхом прийняття нової *Державної програми протидії торгівлі людьми*, набрання чинності якої заплановано на 1 січня 2016 року.

Міністерство соціальної політики проводить консультації з іншими органами влади та міжнародними організаціями; однак **оцінка причин зниження** кількості виявлених жертв та забезпечення кращого **моніторингу нових тенденцій** є роботою, виконання якої досі триває.

Кількість виявлених жертв досі є дуже низькою. Станом на 19 листопада органи влади України надали статус жертви торгівлі людьми (ЖТЛ) 140 особам: 60 жінкам, 59 чоловікам та 21 неповнолітній особі.

Органи влади України запровадили формальну процедуру для виявлення жертв, але виявлення ґрунтується на підставі звернень самих жертв. Також створено національний механізм для сприяння співробітництву між відповідними органами, які беруть участь у боротьбі з торгівлею людьми (БТЛ). Нинішня система боротьби з торгівлею людьми фокусується тому, що Україна є країною походження, і лише декілька іноземних жертв торгівлі людьми було виявлено офіційно. Подальша увага має бути приділена внутрішній торгівлі, особливо стосовно внутрішньо переміщених осіб.

Система моніторингу, як і оцінка, для існуючого плану дій досі потребує виконання з 2016 року й надалі. Це повинно включати чітку роль неурядових організацій та наявність достатніх коштів для їхньої ефективної участі. Україна отримує користь від запровадження єдиної статистичної системи національного моніторингу для вдосконалення процесу виявлення жертв.

Органи влади України передбачили фінансування для неурядових громадських організацій в рамках **національного механізму перенаправлення. Навчання** для посадових осіб щодо їхньої ролі та обов'язків у процесі виявлення жертв було удосконалено.

Критерій щодо торгівлі людьми вважається виконаним.

2.3.1.3. Запобігання корупції та боротьба з нею

Прогрес, відзначений у п'ятій доповіді, щодо політики у боротьбі з корупцією, зокрема законодавчий та інституційний прогрес, триває. Ухвалення Парламентом 8 жовтня 2015 року законодавчих пакетів, що охоплюють аспекти рекомендацій доповіді, є важливим кроком уперед. Громадянське суспільство продовжує відігравати ключову роль в просуванні порядку денного з боротьби з корупцією.

Національне антикорупційне бюро (НАБУ) було створено, її керівника було призначено 16 квітня 2015 року в результаті відкритого та конкурентного процесу відбору, приблизно 100 слідчих було прийнято на роботу, й для них проведено навчання. Таким чином, створення НАБУ на правильному шляху. Однак НАБУ не може діяти в повному обсязі без Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

Незважаючи на те, що створення цієї нової **Спеціалізованої антикорупційної прокуратури** почалося, необхідно ще забезпечити, щоб її незалежність та непідкупність не викликали сумнівів. Недоліки в процесі відбору керівництва антикорупційної прокуратури, зокрема відсутність об'єктивних критеріїв щодо попереднього досвіду роботи для призначення членів конкурсної комісії та кандидатів, засвідчили необхідність відповідної правової та інституційної бази, яку потрібно додатково поліпшити, щоб повною мірою гарантувати незалежність та непідкупність прокуратури. Для досягнення цієї мети порядок відбору, призначення та звільнення керівництва та інших працівників прокуратури повинні відповідати більш суворим гарантіям незалежності й непідкупності. Початок функціонування Спеціалізованої антикорупційної прокуратури має першочергове значення; це є невід'ємним компонентом ефективної і незалежної інституційної бази для боротьби з корупцією на високому рівні. 30 листопада Генеральний прокурор призначив керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

Прогрес досягнуто у створенні **Національного агентства з питань запобігання корупції (НАЗК)**, особливо після організації повторних зборів громадських об'єднань для обрання представників громадськості до складу конкурсної комісії з відбору членів Агентства, яке відбулося 28 серпня 2015 року. Очікується, що Уряд затвердить раду з п'яти членів у грудні 2015 року. Закон України «Про запобігання корупції», ухвалений у жовтні 2014 року, набрав чинності 26 квітня 2015 року. Ним передбачено механізми для перевірки декларацій про активи. Ці завдання будуть виконуватися НАЗК. НАЗК також адмініструватиме веб-сайт декларацій про активи, який наразі розробляється. Закон про фінансування політичних партій було ухвалено 8 жовтня 2015 року. Законопроект про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, пройшов перше читання в Парламенті 8 жовтня 2015 року. 10 листопада Парламент ухвалив у другому читанні пакет законів, спрямованих на вдосконалення порядку повернення активів. Зокрема, такі законопроекти: про Національне агентство України з

питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, про накладення арешту на майно, а також про спеціальну конфіскацію у третіх сторін. У запропонованій Урядом формі законопроекти передбачали створення Агентства з повернення активів, що також включало управління замороженими і конфіскованими активами, а також положення про процес конфіскації і замороження. Низка поправок до тексту, зроблених у Парламенті, як видається, обмежили функції Агентства з активного управління активами, на які накладено арешт, а також положення щодо вилучення та конфіскації.

Прогрес, досягнутий у законодавчих та інституційних аспектах, може принести значні кінцеві результати, лише якщо його досягнути у повному обсязі.

Керівництво України зобов'язується:

- забезпечити функціонування в повному обсязі Національного антикорупційного бюро та Спеціалізованої антикорупційної прокуратури в першому кварталі 2016 року;

- забезпечити в першому кварталі 2016 року незалежність та непідкупність Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, у тому числі шляхом внесення змін до Закону України «Про прокуратуру» щодо надання належних гарантій для відбору та звільнення керівного складу прокуратури;

- забезпечити функціонування в повному обсязі Національного агентства з питань запобігання корупції в першому кварталі 2016 року та початок перевірок активів і потенційних конфліктів інтересів державних службовців у тих сферах і на тих посадах, які є найбільш уразливими до корупції, відразу після цього;

- поліпшити інституційні можливості щодо повернення та управління активами та, у першому кварталі 2016 року, ухвалити законодавство про процедури, які стосуються конфіскації активів та спеціальної конфіскації, з метою забезпечення в повному обсязі ефективної роботи Національного агентства з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів;

- забезпечити в Державному бюджеті на 2016 рік і надалі необхідні фінансові ресурси для належного функціонування антикорупційної інституційної бази, у тому числі Національного антикорупційного бюро.

Ґрунтуючись на цих зобов'язаннях, **критерій щодо протидії корупції вважається виконаним.**

2.3.1.4. Відмивання коштів та фінансування тероризму

Національний банк України (НБУ) вжив заходів стосовно банків, які не розкривають **кінцевого бенефіціарного власника** і не забезпечують ефективної ідентифікації клієнта. Станом на 5 жовтня 2015 року 132 з 135 комерційних банків розкрили інформацію щодо свого власника відповідно до нових правил. В НБУ було створено спеціальний підрозділ для моніторингу за бенефіціарними власниками. До кінця грудня 2015 року НБУ планує завершити створення як внутрішніх, так і зовнішніх наглядових інструментів, що ґрунтуються на ризику, для боротьби з відмиванням коштів. Такі інструменти спрямовані на ризики, пов'язані з вітчизняними політично значимими особами.

2 вересня 2015 року в Департаменті нагляду та кримінального судочинства Генеральної прокуратури було створено **спеціалізований підрозділ** для координації розслідувань щодо відмивання коштів та фінансування тероризму. Цьому підрозділу доручено здійснювати координацію розслідувань у справах щодо відмивання коштів та фінансування тероризму. Оперативне функціонування цього підрозділу має контролюватися і надалі.

Усі онлайн-послуги, які не передбачають **ідентифікації клієнта** або не здійснюють моніторингу походження коштів, повинні розглядатися як такі, що становлять ризик. НБУ докладає зусиль для регулювання платіжних систем, які не обслуговуються банками. Він також співпрацює з правоохоронними органами з метою забезпечення дотримання законодавства платіжними системами, які не належать НБУ. Важливо також підкреслити, що Генеральна прокуратура висунула звинувачення і почала кримінальне розслідування проти агентів системи розрахунків WebMoney, підозрюваних у відмиванні коштів.

Критерій щодо відмивання коштів вважається виконаним.

2.3.1.5. Наркотики

Стратегія державної політики щодо наркотиків та пов'язаний з нею **план дій** впроваджуються шляхом виконання другого плану дій на період 2015-2020 років.

Органи влади розглядають питання щодо консолідації положень, які регулюють боротьбу з наркотиками, **в один правовий інструмент**. Це допоможе гармонізувати законодавство України про боротьбу з наркотиками. Міністерство охорони здоров'я забезпечує співробітництво з іншими установами у сфері політики з боротьби з наркотиками, які на регулярній основі беруть участь у реалізації державної політики з контролю за наркотиками. У рамках Плану дій на 2015 рік щодо реалізації Стратегії державної політики на період до 2020 року Міністерство внутрішніх справ бере участь у реалізації запланованих заходів разом зі Службою безпеки, Державною прикордонною службою та Державною фіскальною службою, у тому числі щодо проведення оперативно-превентивних заходів з метою виявлення та вилучення наркотиків, психотропних речовин, їхніх аналогів та прекурсорів, а також сильнодіючих і отруйних лікарських засобів. У період з 1 січня до 9 листопада 2015 ДПС вилучила понад 200 кг наркотиків.

Критерій щодо боротьби з наркотиками вважається виконаним.

2.3.2. Судове співробітництво у кримінальних справах

Критерій щодо судового співробітництва у кримінальних справах, який вважався виконаним у п'ятій доповіді, залишається виконаним.

2.3.3. Співробітництво між правоохоронними органами

Що стосується **міжвідомчого співробітництва**, реформа Міністерства внутрішніх справ триває. До закінчення 2015 року планується перетворити Міністерство в цивільний орган, основною метою якого стане формування єдиної державної політики в галузі внутрішніх справ та спрямування діяльності інших установ (Національної поліції, Національної гвардії, Державної прикордонної служби, Державної міграційної служби та Державної служби з надзвичайних ситуацій). 2 липня 2015 року Парламент ухвалив Закон України «Про Національну поліцію», який набрав чинності 7 листопада 2015 року. Закон передбачає оптимізацію Національної поліції, чіткий розподіл повноважень структурних підрозділів, ліквідацію дублюючих функцій відповідно до європейських стандартів. Зусилля з реформування Міністерства в цьому аспекті є дуже позитивними.

Обмін інформацією між правоохоронними органами проводиться з використанням системи «Аркан» – інтегрованої міжвідомчої інформаційно-телекомунікаційної системи щодо контролю над особами, транспортними засобами й товарами, які перетинають державний кордон.

Процес укладення угоди про оперативне співробітництво з Європоллом є дуже просунутим. 11 березня 2015 року українською стороною було підписано Меморандум про взаєморозуміння, а 19 березня цей документ було підписано Європоллом. 4 червня Парламент ухвалив закон про ратифікацію Меморандуму про взаєморозуміння між Україною та Європоллом про створення безпечного каналу зв'язку; закон набрав чинності 13 липня. 7 жовтня 2015 року Адміністративною радою Європолу було ухвалено рішення розпочати переговори щодо підписання Угоди про оперативне співробітництво. Наразі Українське бюро Інтерполу веде переговори з Європоллом, щоб почати роботу зі створення безпечного каналу зв'язку *SIENA*. **Оцінка загроз тяжких злочинів та організованої злочинності (SOCTA)** для України здійснюється з використанням методології Європолу.

Міжнародне співробітництво з правоохоронними органами України забезпечується через канали Інтерполу та Європолу з метою недопущення, виявлення та розслідування кримінальних злочинів.

Критерій щодо співробітництва правоохоронних органів вважається виконаним.

2.3.4 Захист персональних даних

Органи влади України задовільно виконують Закон України «Про захист персональних даних». Незалежний орган з нагляду за захистом персональних даних функціонує ефективно.

Бюджет Уповноваженого ВРУ з прав людини було збільшено на 7 млн. грн. (25%) та було спрямовано на фінансування трьох департаментів Секретаріату Уповноваженого: Департамент з питань захисту персональних даних, Відділ з антидискримінаційної політики та Відділ доступу до публічної інформації.

Критерій щодо захисту персональних даних вважається виконаним.

2.4. Блок 4: Зовнішні зносини та фундаментальні права

Незважаючи на суттєві зовнішні та внутрішні виклики, які постали перед країною, Україна досягла суттєвого прогресу у цій сфері протягом короткого періоду часу.

2.4.1 Свобода пересування всередині України

Захворювання на ВІЛ/СНІД було виключено зі списку інфекційних хвороб відповідно до наказу МОЗ України № 329 від 11 червня 2015 року. Це означає, що статус ВІЛ/СНІД не може бути підставою для відмови у дозволі на імміграцію. Органи влади України поступово поліпшують застосування правової бази щодо доступу на території та з територій, непідконтрольних уряду, і вживають заходів, спрямованих на спрощення перетину лінії зіткнення.

Критерій вважається виконаним.

2.4.2 Умови та процедури видачі проїзних та ідентифікаційних документів.

Цей критерій було виконано відповідно до п'ятої доповіді ЄК про хід виконання VLAP.

2.4.3 Права громадян, включаючи захист меншин

Україна продемонструвала стратегічний підхід до розвитку спроможностей установи з питань забезпечення рівноправності, ключовою установою, що опікується питаннями боротьби з дискримінацією. Чисельність її працівників було збільшено до 15; бюджет 2015 року і прогноз щодо бюджету на 2016 рік свідчать про значне збільшення фінансування. Установа

продовжує виконувати Стратегію та План дій щодо запобігання та боротьби з дискримінацією в Україні на період 2014-2017 років. Декілька інформаційно-просвітницьких кампаній було розпочато цією установою та причетними міністерствами. Президент ухвалив Національну стратегію із захисту прав людини 25 серпня 2015 року, яка включає розділи, присвячені боротьбі з дискримінацією. Україна продовжує виконувати на обґрунтованому рівні правову базу щодо захисту осіб, які належать до національних меншин. Значний прогрес було досягнуто у забезпеченні більш системного й стійкого підходу до проведення навчання з анти-дискримінаційної тематики для співробітників правоохоронних органів, прокурорів і суддів. Оскільки Україна відповідно до додатку XL до статті 21 Угоди про асоціацію зобов'язалась наблизити своє законодавство до антидискримінаційними директивами ЄС, рекомендація, викладена в останній доповіді про хід виконання *VLAP*, щодо вдосконалень в антидискримінаційному законодавстві буде вважатись виконаною за умови, що план дій з виконання національної стратегії з прав людини включатиме усунення виявлених прогалин та визначить стислий строк для цього. 12 листопада Парламент також ухвалив поправки до Кодексу законів про працю, які прямо забороняють дискримінацію за ознакою сексуальної орієнтації. Вони були підписані Президентом 21 листопада й набрали чинності 27 листопада. Подальше законодавство в цій сфері, таке, як новий Трудовий кодекс, який перебуває на розгляді в Парламенті, повинно також передбачати відповідну заборону.

Критерій вважається виконаним.

3. ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА ТА ПОДАЛЬШІ КРОКИ

З моменту започаткування у жовтні 2008 року діалогу між Україною та ЄС щодо лібералізації візового режиму та надання органам влади України Плану дій щодо лібералізації візового режиму (*VLAP*) в листопаді 2010 року Комісія регулярно доповідала Європейському Парламенту та Раді про прогрес, досягнутий Україною у виконанні критеріїв, визначених в рамках чотирьох блоків першої та другої фаз *VLAP*.

Комісія також продовжує здійснювати моніторинг прогресу України у відповідних сферах Плану дій у рамках:

- засідань Старших посадових осіб візового діалогу між Україною та ЄС;
- Спільного візового комітету Україна – ЄС;
- Спільного комітету з питань реадмісії Україна – ЄС;
- Підкомітету «Юстиція, свобода та безпека» Україна – ЄС;
- а також діалогу між Україною та ЄС у сфері захисту прав людини.

На останньому засіданні Спільного візового комітету, яке проходило 23 квітня 2015 року за участю представників держав-членів ЄС, Комісія відзначила, що виконання Угоди про спрощення оформлення віз зі змінами в цілому є дуже задовільним. Нещодавні консультації з державами-членами ЄС, які проходили 6 травня 2015 року, підтвердили, що виконання Угоди про реадмісію забезпечується в цілому задовільно.

Візовий діалог між Україною та ЄС виявився важливим та особливо ефективним інструментом для **просування далекосяжних та складних реформ у галузі юстиції та внутрішніх справ** та за її межами, впливаючи на такі сфери, як верховенство права та реформа юстиції. Щодо цих питань моніторинг здійснюється у рамках інших діалогів, таких, як Комітет асоціації та Рада асоціації, а також у контексті Порядку денного асоціації.

Прогрес, досягнутий Україною у всіх сферах, охоплених чотирма блоками *VLAP*, є постійним та ефективним. Він демонструє відданість та постійні зусилля Уряду України та всіх міністерств і відомств, які зробили виконання критеріїв *VLAP* вищим національним пріоритетом.

Україна виділила належні фінансові та людські ресурси, щоб забезпечити постійну реалізацію реформ. ЄС також сприяє цьому процесу та вже виділив понад 35 млн. євро для будівництва та обладнання пунктів тимчасового утримання нелегальних мігрантів (проект *READMIT*), надав бюджетну підтримку для інтегрованого управління кордонами (60 млн. євро) та істотну підтримку шляхом надання технічної допомоги, а також бюджетну підтримку для боротьби з корупцією (приблизно 30 млн. євро).

Безперервне здійснення реформ, пов'язаних з виконанням критеріїв Плану дій, підтримуватиметься майбутнім значним пакетом проектів у сфері міграційної підтримки, які охоплюватимуть всеохоплюючу розбудову потенціалу та модернізацію систем інформаційного управління для Державної міграційної служби, Державної прикордонної служби та судів, що вирішують справи, пов'язані з мігрантами (28 млн. євро). Подальші ініціативи щодо підтримки боротьби з корупцією та правоохоронного співробітництва перебувають на стадії підготовки.

Важливо також продовжувати організовувати цілеспрямовані інформаційні кампанії, спрямовані на роз'яснення прав і обов'язків, що випливають із запровадження ЄС безвізового режиму для поїздок до Шенгенської зони, та правил, що регулюють доступ до ринку праці ЄС.

Було представлено п'ять доповідей про хід виконання *VLAP*. П'ята доповідь підтвердила, що, враховуючи виняткові обставини, прогрес, досягнутий у рамках чотирьох блоків *VLAP*, є відчутним. Крім того, було зазначено, що виконання заходів, які вимагались у доповіді, забезпечили б виконання Україною всіх критеріїв другої фази *VLAP*.

Комісія вважає, що з тих пір Україна досягла необхідного прогресу та здійснила всі необхідні реформи і зобов'язання щодо забезпечення ефективного та сталого виконання решти критеріїв. Усі заходи, зазначені у п'ятій доповіді, були здійснені для того, щоб законодавча й політична база, інституційні й організаційні принципи та виконання процедур за чотирма блоками відповідали європейським і міжнародним стандартам. Комісія продовжуватиме здійснювати моніторинг за здійсненням триваючих реформ в таких сферах, як боротьба з корупцією, торгівлею людьми та організованою злочинністю.

Ґрунтуючись на цій оцінці й узятих зобов'язаннях, а також враховуючи результати безперервного моніторингу та звітування, що здійснюються з моменту започаткування діалогу між Україною та ЄС щодо лібералізації візового режиму в жовтні 2008 року, **Комісія вважає, що Україна виконала всі критерії, визначені в рамках чотирьох блоків другої фази *VLAP*.**

Беручи до уваги загальні відносини між Україною та ЄС, Комісія представить, на початку 2016 року, законодавчу пропозицію внести зміни до Регламенту (ЄС) № 539/2001.

Комісія продовжуватиме активно здійснювати моніторинг постійного виконання Україною всіх критеріїв за чотирма блоками *VLAP* через існуючі структури й діалоги асоціації та, у разі необхідності, через *ad hoc* механізми моніторингу.